

HOOFDLIJNEN OPBRENGST EERSTE GEBIEDSDIALOOG NOVI-UTRECHT

31 mei 2018, 13:30-17:00, Vechtclub XL, Europalaan 2b Utrecht

Focus: Sterke stedelijke groei in duurzame en gezonde balans / waardevol buitengebied

In Vechtclub XL de “ketenbroedplaats voor creatieve ondernemers” vond op donderdagmiddag 31 mei j.l. de eerste gebiedsdialogoog voor Utrecht plaats. Vechtclub XL staat in de Merwedekanaalzone, toplocatie binnen de Ruimtelijk Economische Ontwikkelstrategie (REOS) en een belangrijk stedelijk transformatiegebied waar zo'n 6.000 tot 10.000 nieuwe woningen in de stad Utrecht worden gebouwd. Een bijpassende locatie dus om in gesprek te gaan over de maatschappelijke opgaven voor Nederland en Utrecht op het gebied van de fysieke leefomgeving.

In deze dialoog ging het over de groene, gezonde en slimme groei die Utrecht (provincie, regio, stad) beoogt op het gebied van wonen, werken, ontspannen, ontmoeten en verplaatsen; het ruimte bieden aan energie- en klimaatopgaven, het behoud en de versterking van waardevolle landschappen, natuurgebieden en erfgoed en de beperking van de bodemdaling in het veenweidegebied.

Recentelijk heeft de provincie Utrecht over de Utrechtse maatschappelijke opgaven, als input voor haar eigen Omgevingsvisie, de 'Horizon Utrecht 2050' gepubliceerd (zie ook: <https://omgevingswet.provincie-utrecht.nl>). Het gesprek liet zien dat de nationale en regionale opgaven goed op elkaar aansluiten en dat deze opgaven omvangrijk, complex en urgent zijn. Er werd ook geconstateerd dat het in de te plannen tweede gebiedsdialogoog voor Utrecht nog wel iets meer over de verschillende tegenstrijdige belangen (waar het zoal schuurt) en meekoppelkansen (waar het elkaar versterkt) mag gaan.

GOVERNANCE

- Ga gezamenlijk met een brede blik in gesprek over de samenhang tussen de verschillende opgaven en schaalniveaus, zonder meteen te vervallen in oplossingsrichtingen; werk aan een gedeeld beeld. Daarna gaan we in gesprek over condities, oplossingen en passende rollen en verantwoordelijkheden t.a.v. de opgaven. Het is een gezamenlijke zoektocht. De NOVI dient vanuit een toekomstbeeld voor Nederland te werken en te sturen op dat beeld, en in dat toekomstbeeld de positie van de regio's aan te geven (vanuit nationaal en internationaal perspectief). En Utrecht dient haar eigen beleid ook in (inter)nationaal perspectief te bezien..
- De regio heeft behoefte aan een inspirerende rijksvisie, vastgelegd in kaders en prestatieovereenkomsten (het is nu te vrijblijvend). Laat de regio er vervolgens op een eigen manier doen invulling aan geven; regionaal maatwerk, geen vormvereisten.
- Het Rijk is soms verkokerd in denken en doen en praat met verschillende monden met de regio. Dat schept onduidelijkheid. De NOVI kan helpen om het Rijk meer op een lijn te brengen.

INHOUDELIJKE OPBRENGSTEN (HOOFDLIJNEN)

Utrecht draaischijf van Nederland

- Utrecht is de 'draaischijf' voor het Nederlandse wegen- (o.a. A1, A2, A12, A27 en A28) en spoor netwerk. Een goede bereikbaarheid is voor zowel de regio als het land van belang. De capaciteit van het mobiliteitssysteem staat echter onder druk. Utrecht is de snelst groeiende stedelijke regio van Nederland. Dit gaat samen met een grote mobiliteitstoename. Dat brengt een onzekere toekomst met zich mee. Het is van belang om de bereikbaarheid van de regio Utrecht te waarborgen. Een schaa sprong in het mobiliteitssysteem is daarvoor nodig, waarbij met name de OV-bereikbaarheid verbeterd wordt en waarbij ketens beter op elkaar worden aangesloten (nationaal en regionaal OV, P+R, fiets etc.); niet alleen voor de bereikbaarheid binnen de regio zelf, maar ook voor een toekomstbestendigere draaischijffunctie.

Utrecht: Slim, Gezond en Groen

- Utrecht zet onder de noemer 'Groen, Gezond en Slim' in op gezond stedelijk, dorps en landelijk leven voor iedereen. Een aantrekkelijke leefomgeving is niet alleen prettig om in te wonen, te werken, te ontspannen en te ontmoeten, maar is ook een belangrijke vestigingsplaatsfactor. Vanwege de concentratie van een hoogopgeleide beroepsbevolking, kennis- en onderwijsinstellingen en van hoogwaardige economische activiteiten is het innovatiepotentieel hoog. Utrecht wil dit innovatiepotentieel benutten om voorloper te worden op het gebied van gezond stedelijk, dorps en landelijk leven voor iedereen. Utrecht zoekt daarin de samenwerking met belangrijke partners in de eigen en omliggende regio's (o.a. Food Valley, Brainport Eindhoven, UMCU).

Focus op binnenstedelijke ontwikkeling

- Utrecht vindt het van belang om de groei zo veel mogelijk binnen bestaand bebouwd gebied en rondom OV knooppunten op te vangen. Dit dient gestimuleerd te worden vanuit het oogpunt van behoud groene omgeving, vermindering mobiliteit en CO2 uitstoot, efficiëntere inzet van energiesystemen en bewerkstelling van meer 'economische' massa. Daarbij stappen we af van traditioneel bouwen. Het Rijk is nodig voor onder andere versoepelen van binnenstedelijk en -dorps bouwen door via beleid richting te geven, instrumenten en regelgeving aan te passen en te participeren in risico's. Praten over de woonagenda is niet voldoende, dit dient gekoppeld te worden aan het verbeteren van de bereikbaarheid, het toevoegen van binnenstedelijke kwaliteit en het investeren in groen/blauw. Dit vraagt om ontkokering van beleid en middelen. Op deze manier kunnen meerdere opgaven slim worden gecombineerd.

Waardevol buitengebied

- In het veenweidegebied is bodemdaling een belangrijke opgave onder meer in relatie tot CO2 reductie (er is o.a. een gebiedsdialog Groene Hart hierover gevoerd). Daarnaast is de landschappelijke kwaliteit van Utrecht groot. Er liggen onder meer opgaven en meekoppelkansen op het gebied van natuur, erfgoed (zoals potentieel Werelderfgoed Nieuwe Hollandse Waterlinie), cultuur en water (vanuit o.a. Deltaprogramma, programma Deltanatuur, e.a.). Het Rijk heeft ook een rol richting Europees beleid (GLB).

VERVOLGPROCES

Gebiedsgerichte samenwerking tussen Rijk en Utrecht

- Het is van belang om samen verder te werken aan de gebiedsgerichte uitwerking, via o.a. de gebiedsdialogen, door met elkaar invulling te geven aan een gezamenlijke omgevingsagenda en perspectiefgebieden. Geredeneerd vanuit de gebiedsopgaven, integraal, adaptief en met heldere verwachtingen van elkaar en met ruimte voor diversiteit. Voorkomen moet worden dat we vervallen in proces, in plaats van aan de slag te gaan met een gebied.

Transparant en zorgvuldig vervolgproces

- Zorg voor een transparant en navolgbaar vervolgproces en schets daarbij de processtappen en momenten van inbreng (ambtelijk en bestuurlijk). Ruim daarbij voldoende tijd in voor terugkoppeling (ook van de gebiedsdialogen) en het verwerken van reacties; dat is noodzakelijk. Maak dit proces ook openbaar inzichtelijk.
- Maak beter inzichtelijk hoe het stelsel eruit ziet; de verhouding tussen NOVI, omgevingsagenda's en perspectiefgebieden. En de verhouding met andere bestuurlijke processen/trajecten; programma U Ned/MIRT, G4-overleg, IBP, Regiodeals etc.
- Formuleer heldere communicatieboodschappen.

Wie ontbrak er?

- Zorg in de te plannen tweede gebiedsdialog voor Utrecht voor een evenwichtiger samenstelling van overheden, kennisinstellingen, maatschappelijk organisaties en bedrijfsleven en vertegenwoordiging van rood en groen.